

אדריכל אמריקאי יהודי. נודע בזכות בניינים בסגנון אקספרסיבי אישי. נולד בטורונטו, קנדה. למד אדריכלות בלוס-אנג'לס ובאוניברסיטת הרווארד. מ-1953 עבד במשרדים שונים עד שפתח משרד עצמאי בגיל 33 (1962). נודע לראשונה בגין שיפוץ ותוספות לבית מגוריו בסנטה מוניקה קליפורניה - בנין זה גם גרם לסכסוך עם שכניו, שטענו שהוא חורג בצורה בוטה מסביבתו. האדריכלות של גהרי ראויה לכינוי 'ללא חוקים', שהוא שם המאמר (1972) שפורסם אודותיו ע"י המבקרת ז'ירן ג'אנט. ב-1988 היה בין האדריכלים שהוזמנו ע"י פיליפ ג'ונסון להשתתף בתערוכת ה'ידה-קונסטרוקטיביזם' במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק. ראויה לציון גם הידידות ושיתוף הפעולה בינו ובין האמן האמריקאי קלאס אולדנבורג. ב-1989 זכה בפרס פריצקר לארכיטקטורה. ב-1992 זכה בפרס וולף לארכיטקטורה.

Hedjuk, John **הדג'אק, ג'ון**
-1929

אדריכל ומחנך אמריקאי. מחשובי האדריכלים הפוסט מודרניים בארה"ב. נולד בניו-יורק. למד במכללת קופר יוניון ובאוניברסיטת אוהיו בהרווארד. לאחר תקופת השתלמות ועבודה במשרדים שונים, כולל משרד האדריכל אי.אמ.פי, פתח ב-1936 משרד עצמאי בניו-יורק. שנה לאחר מכן מונה למנחה וראש המגמה לאדריכלות במכללת קופר יוניון. הדג'אק, הממטע בעבודה מעשית, ידוע בזכות שיפוץ ושינוי אחד מבנייני מכללת קופר יוניון ופרויקטים רעיוניים, ביניהם התערוכה המפורסמת של 'חמישה אדריכלים' (NEW YORK FIVE), שהתקיימה ב-1969 במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק; תערוכה הנחשבת את המהפך הפוסט מודרני באדריכלות האמריקאית, למרות שהתכניות שהוצגו בה היו עדיין ברוח המודרניזם המאוחר. 'חמישה מניו-יורק' NEW YORK FIVE. שמה של קבוצת אדריכלים פוסט מודרניים: פטר אייזנמן, ג'ון גוואטמי ושותפו סיגל, מיקל גרייבס, ג'ון הדג'אק וריצ'ארד מאייר. הקבוצה עבדה יחד שלוש שנים והציגה במשותף ב-1969 במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק. לאחר מכן התפרסמו העבודות בשם 'חמישה אדריכלים'. כל הבניינים שהוצגו היו בתי מגורים פרטיים עשויים עץ, עם זיקה לעבודותיהם של גרופיוס וברויר בשנותיהם הראשונות בארה"ב ולסגנונו של לה קורבוזייה בשנים שלפני המשבר הכלכלי ב-1929. עם זאת, אפשר למצוא גם התייחסות ל'ידה סטיל' (ריטוולד). בסוף שנות ה-70 התפרקה הקבוצה וחבריה פנו לכיוונים שונים.

על עבודתם של חברי הקבוצה ע"ע:

Hedjuk, John 1929-
Eisenman, Peter 1932-
Meier, Richard 1934-
Graves, Michael 1934-
Gwathmey, Charles 1938-

* * * * *

Greene, Herb(ert) **גרין, הרב(רט)**
-1929

Kjaerholm, Paul **קייירהולם, פאול**
1929-1980 מעצב דני. ר' עמ' 738.

Frenkel, Eliezer **פרנקל, אליעזר**
1929- אדריכל. ר' עמ' 775.

Alexandroni, **אלכסנדרוני, אמנון**
Amnon
1929- אדריכל. ר' עמ' 774.

Ziv, **זיו, טובה**
Tova
1929- אדריכלית. ר' עמ' 775.

Yaar, Yaacov **יער יעקב**
1929- אדריכל. ר' עמ' 776.

Yaar, Ora **יער אורה**
1929-1999 אדריכלית. ר' עמ' 776.

Aricha, **אריכא, אביגדור**
Avigdor
1929- צייר. ר' עמ' 774.

Beeri, Tuvia **בארי, טוביה**
1929- צייר. ר' עמ' 774.

Berman, **ברמן, ראובן**
Reuven
1929- צייר. ר' עמ' 774.

Oldenburg, Claes **אולדנבורג, קלאס**
-1929

פסל אמריקאי. מבכירי האמנים בסגנון ה'פופ ארט'. נולד בשטוקהולם, שבדיה. בנו של שגריר שבדי. בילה את רוב ילדותו בארה"ב ובנורבגיה. למד ספרות באוני' ייל (1946-50). בתום לימודיו עבד שנתיים כעיתונאי בשיקאגו. למד במכללה לאמנות בשיקאגו (54-1952) ולאחר מכן עבד כמאייר בכתבי עת שונים. ב-1956 התאזרח בארה"ב ועבר לניו-יורק.

ב-1960, בהיותו בן 31, הציג את תערוכתו הראשונה 'הרחוב', שכללה אביזרי רחוב. שנה לאחר מכן יצר בגבס העתקים של מוצרים שונים (אוכל, ביגוד, תכשיטים וכו'), אותם הציג בחנות ששכר. ב-1962 החל להתעניין באמנות הארוע (HAPPENING): שילוב של תנועה, אנשים וקולות. לצורך מופעים אלו יצר חפצים גדולי מימדים מבוד, ואותם מילא בנירות ובסמרטוטים. חפצים אלה מייצגים את תחילתו של 'הפיסול הרך', שהיה לחלק מתנועת אמנות ה'פופ'. עבודותיו הוצגו בביתן האמריקאי בירידים הבינלאומיים: אקספו 67 במונטריאול, קנדה ואקספו 70 באוסקה, יפן. ב-1966 הציג בנוסף לפסלים הרכים גם רישומים וצבעי מים בשם 'מונומנטים ענקיים' (COLOSSAL MONUMENTS). כמו כן הציג רעיונות לפסלים ענקיים (שואב אבק ועוד), אותם הציע להציב בכיכרות ניו-יורק. ב-1969 הועמד פיסלו 'ליפסטיק' בחצר אוני' ייל, שם נשאר בסופו של דבר, לפי דרישת התלמידים. יצירה זו מסמלת את תחילתה של סידרת פסלים לכיכרות עם ציבוריים: 'אטב', בפילדלפיה (1976); 'מאפרה ענקית עם בדל סיגריות', בכיכר מרכז פומפידו בפריז (1977) ועוד.

Gehry, Frank O. **גהרי, פרנק או**
-1929

Avraham, Rafi **אברהם, רפי (רפאל)**
1930- אדריכל. ר' עמ' 731.
Meshulam, David **משולם, דוד**
1930-1987 צייר. ר' עמ' 777.
Bone, Shmuel **בונה, שמואל**
1930- צייר. ר' עמ' 777.
Liblich, Ziva **ליבליך, זיוה**
1930- ציירת. ר' עמ' 814.
Karavan, Dany **קרוון, דני**
1930- צייר ופסל. ר' עמ' 777.

Ron(ald) James **רון, הרון**
Herron,
1930-1994

אדריכל-אמן ומחנך בריטי. ממיסדי קבוצת "ארכיגרים". נולד בלונדון. שרת בחיל האוויר (1949-50). למד אדריכלות בקורסי ערב (1950-6). עבד במחלקה לתכנון העיר לונדון רבתי (1954-61). ממיסדי קבוצת אדריכלים וכתב עת בשם 'ארכיגרים'. עובד לסירוגין כעצמאי, שכיר ובשותפויות עם אדריכלים שונים. כמו כן הנחה אדריכלות במכללות שונות באנגליה, ארה"ב ובמכללת א"א בלונדון (1970-75). מאז 1975 ממשיך הרון בדרכו בכוחות עצמו, אבל גם בשותפויות (דוגמת פנטאגרם) בעיצוב, תכנון, ציור והוראה, למרות שרוב עבודתו מצטמצמת להזמנות צנועות יחסית. בשנת 1990 הוזמן לעמוד בראש מכללת א"א, בלונדון. עבודות עיקריות: ר' פטר קוק (Cook - 1936) ו-'ארכיגרים'.

Tigerman, Stanley **טיגרמן, סטנלי**
1930-

אדריכל ומחנך אמריקאי. נולד בשיקאגו. למד אדריכלות באמ.אי.טי (1948-9) ובמכון לעיצוב בשיקאגו (1949-50). שרת בחיל הים (1950-4). עבד כמעצב במשרדי אדריכלים, ביניהם ס.או.אמ, פאול רודולף, הרי וויז. המשיך לימודיו באוני' ייל (סיים 1960, תואר שני 1961). פתח משרד פרטי בשיתוף עם נורמן קוגלין (1962-64) וכעצמאי מאז 1964. מנחה לאדריכלות באוני' אילינוי (1965-71). במקביל הרצה והנחה באוני' רבות ברחבי ארה"ב. בשנות ה-60 נודע בזכות סידרת הצעות לבנין-ערים, המבוססת על מבנים מרחביים ברוח פיתוחיהם של קונראד ווקסמן ובאקמינסטר פולר (MEGA STRUCTURE). בשנות ה-70 פנה לשילוב של צורות גיאומטריות ובשנות ה-80 הוסיף נימה של הומור, רמזים וציטוטים. לטיגרמן השפעה רבה על אדריכלי שיקאגו לפחות מאז תחילת שנות ה-70 בזכות ארגון והשתתפות במפגשים, תערוכות, דיונים וסימפוזיונים, בהם נתן גם עידוד לכשרונות צעירים. עיצוב מוצרים: מחיצות דקורטיביות לחברת 'ריזולוי', רהיטים לחברת 'פורמאיקה' (1982). כלים לחברת סידי פואל (SIDI POWEL 1983).

Johns, Jaspers **ג'ונס, ג'אספר**
1930-

אמן אמריקאי. נחשב, ביחד עם רוברט ראושנברג (ע"ע), כמי שהביא לסיומו של עידן האקספרסיוניזם המופשט ותחילת אמנות ה"פופ" והמינימליזם בארה"ב. יצירותיו

אדריכל אמריקאי. פועל בסגנון האורגני. יליד מדינת ניו-יורק. למד באוני' סיראקוס (1947) ואצל ברוס גוף באוני' אוקלאהומה (1948-52). עבד אצל אדריכלים שונים, ביניהם ברוס גוף (5-1953). פתח משרד עצמאי ב-1957. עבודותיו העיקריות באוקלאהומה, טקסאס, קנטאקי וקליפורניה. כמו כן הנחה אדריכלות באוני' אוקלאהומה (1957-63) וקנטאקי (1963-83).

גרין נודע בזכות סידרת בתי מגורים המשלבים את גישתם האורגנית של ברוס גוף ופאולו סולרי - שניהם מתלמידיו של פרנק לויד רייט - ואת תחושת המקריות המזכירה את עבודותיו של האמן הגרמני קורט שויטרס (מרצבאו). השפעתו העיקרית היתה בין חסידי הבניה העצמית, שהיתה פופולארית בקרב תנועות הנוער והמחאה של שנות השישים. את לידתה של אדריכלות זו אפשר ליחס לתקופת צעירותו של גרין: 'דור הביטניקים' THE BEAT 'GENERATION'.

Glaser, Milton **גלזר, מילטון**
1929-

מעצב אמריקאי. מבכירי הגרפיקאים בארה"ב. נולד בניו-יורק. למד בתיכון לאמנות ולאחר מכן במכללת קופר יוניון (סיים 1951). כאן הושפע מתפיסתו של הצייר והגרפיקאי בן שאן. בסיום לימודיו קיבל מילגה, שאפשרה לו ללמוד (1952-3) אצל ג'ורג'יו מוראנדי בבולוניה, איטליה. עם שובו לניו-יורק (1954) פתח משרד לעיצוב גרפי בשם 'פוש-פיין' (PUSH-PIN STUDIO) ביחד עם חבריו ללימודים.

בשנת 1968 יסד, בעזרת המו"ל קליי פלקר (Felker), את השבועון 'ניו-יורק מגאזין', שהיה להצלחה מיידית. בכתב עת זה פרצו גלזר וחבריו מ'פוש פיין סטודיו', דרכים חדשות הן בתחום הגרפי והן בתחום החומר המערכתי (השבועון נמכר ב-1977 לאיל העתונות האוסטרלי רוברט מורדוק). כתוצאה מהצלחת כתב העת זכה לפרסום בינלאומי, שהביא בעקבותיו סידרת הזמנות לעיצובים ולכתבי עת כגון:

PARIS MATCH, ESQUIRE, L'EXPRESS, VILLAGE VOICE, LES MODES DES JARDINS, L'EUROPEO

משנת 1974 קיבל גלזר גם הזמנות לשילוב ארכיטקטורה וגרפיקה בפרויקטים שונים: משרדים, מסעדות, חנויות וירידים, מהם בשיתוף עם אדריכלים ומהם שעיצב בעצמו. אחד ממאפייני יצירתו של גלזר הוא הגיוון, הכולל גם התייחסות וציטוט מיצירותיהם של אמנים מתקופת הרנסנס ועד לאמנות עכשווית. מילטון גלזר נחשב כאמן בולט הן בעיני עצמו והן בעיני מעריציו, וזכה לתערוכות במוזיאונים רבים בעולם.

חברים נוספים מקבוצת 'פוש פיין':

Sorel, Ed -1931 Chwast, Seymour -1931

Colombo, Joe **קולומבו, ג'ו**
1930-1971 מעצב איטלקי. ר' עמ' 747.

Eskolin, Vuokko **אסקולין, וואקו**
1930- מעצבת פינית. ר' עמ' 737.

Ben Horin, Mordechai **בן חורין, מרדכי**
1930- אדריכל. ר' עמ' 777.

Niv, Amnon **ניב, אמנון**
1930- אדריכל. ר' עמ' 777.

Portoghesi, Paulo**פורטוגזי, פאולו**

1931-

אדריכל ותאורטיקן איטלקי. מראשי הפוסט מודרניס. נולד ולמד ברומא (סיים 1957). כעבור שנה פתח משרד עצמאי. ב-1964 הצטרף ויטוריו ג'וגליוטי כשותף. משנת 1962 החל להנחות אדריכלות ברומא (עד 1966), לאחר מכן במילאנו ומ-1981 שוב ברומא. מ-1969 היה עורך ראשי של כתב העת CONTROSPAZIO, מאז 1977 עורך כתב העת ITACA. פורטוגזי היה מהראשונים שהחלו, עוד בסוף שנות ה-50, להפנות עורף למודרניזם. כמו כן היה מהראשונים שהחלו מגלים ענין במגוון סגנונות, כולל הסגנונות ההיסטוריים, כמקור השראה. עבודות עיקריות: כנסית סאגרה פמיליה בסאלרנו (1968-74) היתה מעבודותיו הטיפוסיות בסוף שנות ה-60. מאז 1976 התמקד בעיצובו של בנין המסגד הגדול ברומא. בנוסף לבנינים, מאמרים וארגון תערוכות (הידועה ביותר: תערוכת האדריכלות בונציה 1980), חיבר מספר רב של ספרים, ביניהם 'אחרי המודרניזם' (1982), המבשר את הופעתה של התנועה הפוסט מודרנית.

Rossi,**רוסי, אלדו****Aldo**

1931-

אדריכל איטלקי. מראשי הפוסט מודרניס. נולד במילאנו. למד בפוליטכניקום במילאנו אצל ארנסטו רוג'רס וג'וזפה פאלמונה (סיים 1959). פתח משרד עצמאי ב-1960. חבר מערכת כתב העת קאזבלה-קונטינואיטה (1959-64), מנחה לאדריכלות: מילאנו (1969-72); ציריך (1972-4). מאז 1974 מנחה בו זמנית במילאנו ובונציה.

רוסי נודע לראשונה בזכות בנין שתכנן במסגרת שכונת גאלארטסה (CALLARATESE) ליד מילאנו (3-1970), בתיאום עם אדריכל השכונה קארלו אימונינו. לאחר מכן הגיש פרויקט לבית קברות ב-מודנה, בשיתוף עם גיאנטיני בראג'ירי (התחלת הבניה 1980). פרויקט זה חושף יותר מכל זיקה קרובה לסגנונו של הצייר ג'ורג'יו דה צ'יריקו: סינטזה של צורות גיאומטריות וקלאסיות היוצרות תחושה סוראליסטית. הידועה מכל עבודותיו היא 'תיאטרו דל מונדו': תאטרון-רפסודה שצף בתעלות ונציה, והוצג בתערוכת הארכיטקטורה, שאורגנה ע"י פאולו פורטוגזי (1980). התאטרון, שהיה סינטזה של רמזים של סגנונות הסטוריים ומודרניים בתוספת צבעוניות חדשה לאותם ימים, הפך לאחד מסימני ההיכר של הפוסט מודרניזם. ממחצית שנות ה-80 פנה לסגנון מאסיבי יותר עם זיקה ברורה ל'בית לוס' בוינה.

Isozaki, Arate**איסוזאקי, אראטה**

1931-

אדריכל יפני. למד באוני' טוקיו אצל קנו טאנגה (4-1950). לאחר מכן המשיך ועבד אצל טאנגה עד 1963, בתקופה בה יצר טאנגה את מרבית יצירותיו היותר ידועות. יש סוברים שאיסוזאקי תרם רבות לעידן זה בעבודתו של טאנגה. בשנת 1964 פתח איסוזאקי משרד עצמאי, בטוקיו, אבל הקשרים עם טאנגה נמשכו בפרויקטים שונים כגון תכנונה של סקופיה ביוגוסלביה (6-1965) ו'יאקספו 70' באוסאקה

של ג'ונס מזוהות גם עם סגנון הקרוי 'ניאו דאדא' - על שם תנועה מראשית שנות ה-20 שהייתה לה השפעה ניכרת על יצירתו.

ג'ונס, יליד אוגוסטה ג'ורג'יה, למד אמנות זמן קצר במכללת דרום קרולינה, קולומביה (48-1947) ובניו-יורק (1949). לאחר מכן התנדב לשרות בצבא. כאשר השתחרר (1952) חזר והשתקע בניו-יורק. כאן עבד לקיומו בחנות ספרים ובמקביל עסק בעיצוב חלונות ראווי.

בהיותו בן 24 (55-1954) החל ליצור סדרת קולאגים ומיצגים אחרים, כנראה בהשפעת מאמריו של רוברט מאדרול (ע"ע) על תנועת ה'דאדא', שפורסמו באותה עת. עבודות אלו הוצגו בהצלחה גדולה בגלריה היוקרתית של ליאו קסטלי בניו-יורק (1958), ובאותה שנה בבינאלה בונציה.

את רוב עבודותיו המפורסמות יצר בשנות ה-60 ביניהם יציקת ברונזה בדמוי שתי פחיות בירה של חברת "באלנטיין" ותמונות כגון 'דגל ארה"ב', 'מפות ארה"ב' על פי שיטת האדריכל הנרי באקמיסטר פילר (ע"ע), בדים המכוסים באותיות ומספרים וכן צורות דמויות 'מטרה'. יצירות שהוצגו שוב בבינאלה בונציה (1964).

יחודו של ג'ונס בכך שהוציא מהאמנות את גורם העיסוק בציור, יצירתן של אשליות ויחסי צבע לצבע והעביר את המרכז לחפצים אמתיים - תפיסה הקרובה ברוחה ליצירותיו התלת ממדיות של מרסל דושאן (ע"ע).

ג'ונס הוצג בתערוכות קבוצתיות במוזיאונים רבים. כמו כן נערכו לו תערוכות יחיד במוזיאון דרום קרולינה, קולומביה (1960); במוזיאון היהודי בניו-יורק (1964), בנוסף עבד, משנת 1963 ואילך, בשיתוף עם להקת המחול של מרסה קאנינגהם.

Morris, Robert**מוריס, רוברט**

1931- אמן ע"ע מינימאליזם עמ' 790,789.

Vignelli, Massimo**וינלי, מאסימו**

1931- מעצב איטלקי. ר' עמ' 748.

Hecker, Zvi**הקר, צבי**

1931- אדריכל. ר' עמ' 778.

Eitan, Dan**איתן, דן**

1931- אדריכל. ר' עמ' 778.

Cohen, Menahem**כהן מנחם**

1931 אדריכל. ר' עמ' 778.

Karmi, Ram**כרמי, רם**

1931- אדריכל. ר' עמ' 779.

Lufenfeld, Moshe**לופנפלד, משה**

1931- אדריכל. ר' עמ' 779.

Feld, Shlomo**פלד, שלמה**

1931-1984 אדריכל. ר' עמ' 778.

Mandel, Saadya**מנדל, סעדיה**

1931- אדריכל. ר' עמ' 780.

Freiberger, Arie**פרייברגר, אריה**

1931- אדריכל. ר' עמ' 780.

Zipor, Gershon**צפור, גרשון**

1931- אדריכל. ר' עמ' 781.

Frenkel, Nora**פנקל, נורה**

1931-1996 ציירת. ר' עמ' 781.

1932- אדריכל. ר' עמ' 782.

Eisenman, Peter

איזנמן, פטר

1932-

אדריכל ומחנך אמריקאי-יהודי. מבכירי הפוסטמודרניזם בארה"ב. השתייך לקבוצת "החמישה". נולד בניו-ארק, ניו-ג'רסי (בן דודו של ריצ'ארד מאייר). למד אדריכלות באוניברסיטת קורנל (סיים 1955). עבד אצל האדריכל פרסיבל גודמן בניו-יורק (8-1957) ובצוות אדריכלים בראשות גרופיוס (TAC, 1959). לאחר מכן המשיך ללמוד באוניברסיטת קולומביה (1959-60, תואר שני) ובאוניברסיטת קמברידג', אנגליה (1960-63), דר' בתיאוריה של העיצוב.

מלמד בפרינסטון ובקופר יוניון (מאז 1967). יסד וניהל את המכון לאדריכלות ומחקר אורבני (1967). עורך וחבר מערכת כתב העת OPOSITION.

עיקר עבודתו של איזנמן היא בתחום הקשר שבין התיאוריה והעשייה לחקר הצורה לכשעצמה: הצורה בתנועה, צורה והיפוכה וכו'. גישה זו אמורה להיות היפוכה של התפיסה התאורתית המודרניסטית, מאז המאה ה-19, המבוססת על הקשר שבין צורה לפונקציה.

מאז 1967 עיצב סידרת בניינים שהנודע שבהם, מס. 4 (1972), הוא צורה והיפוכה (מעלה מטה). על-מנת להדגיש היבט זה כלל עמודים העולים מהריצפה ואינם מגיעים לתיקרה ולהיפך, היורדים מהתיקרה ואינם מגיעים לריצפה, וכן זוג מדרגות (הצבעות אדום), שאינן מובילות לשום מקום.

איזנמן השתתף בתערוכה 'חמישה אדריכלים' שהתקיימה במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק (1969).

Hertzberger, Herman

הרצברגר, הרמן

1932-

אדריכל הולנדי. נולד באמסטרדם. למד במכללה הטכנית בדלפט (סיים 1958). עם סיום לימודיו פתח משרד עצמאי באמסטרדם. במקביל שימש כמנחה באקדמיה לאדריכלות באמסטרדם (1965-70) ובדלפט מאז 1970.

הרצברגר הצטרף לאדריכלים ג'אקוב ברנרד באקמה ואלדו ואן אייק כחבר מערכת כתב העת 'פורום' (1959-63). כאן נוסדה והתפתחה תיאורית הסטרוקטוראליזם. לפי תיאוריה זו, מבחינתו של הרצברגר, אין האדריכל חייב בתשובה מוכנה לכל שאלה הניצבת בפניו, אלא עליו ליצור את המסגרת (סטראקטורה) התלת-מימדית אותה ניתן למלא, עם הזמן, כנדרש. המסגרת עצמה היא ארכי צורה (ARCHFORM) המשתנה בהתאם לצרכים ולרוח הזמן. בדרך זו נוצר הרקע הבסיסי המאפשר פרשנות וביטוי אישי.

יתירה מכך, לפי גירסה סטרוקטורלית זו, רק המסגרת יכולה לשמש כבסיס לביטוי האישי.

עבודות עיקריות:

בית הספר ע"ש מונטסורי בדלפט (1970-70); חברת הביטוח ביהיר (Beheer) באפלדרום (1970-72); בית הורים באמסטרדם (1972-4); מרכז המוסיקה באוטרכט (1976-8).

*סטרוקטורליזם ע"ע אל מנספלד (ישראל), אלדו ואן אייק, ג'אקוב ברנרד באקמה (1918-1914; Eyck; Bakema).

(1966-70). ב-1973 נישא איסוזאקי לפסלת היפנית איקו מיאקי (Miyaki Aiko) ובהשפעתה החל מתעניין בתנועת האמנות דאדא ולאחר מכן בשילוב אלמנטים הסטוריים, שמקורם באדריכלים כגון ג'וליו רומנו, אנדראה פאלאדיו, אטיין-לואי בולה וקלוד ניקולה לדו. מתחילת שנות ה-80 פנה לכיוון של צמצום מחמיר וקפדני יותר. עבודות עיקריות:

המוזיאון לאמנות מודרנית, טאקאסאקי (1971-74); המוזיאון לאמנות מודרנית, קיטאקיושו (1972-4); מועדון, אואיטה (1972-4); מועדון קיטאקיושו (1972-5); המרכז האזרחי טסוקובה (1979-82); מוזיאון לאמנות מודרנית, לוס-אנג'לס, ארה"ב (1988).

למרות פרסומו ומעמדו הבינלאומי, רבים ביפן רואים בשלילה את גישתו המושפעת מדי, לטעמים, מרמזים והשפעות שמקורן בהסטוריה והאסתטיקה המערבית.

ראוי לציין שפרסומה של האדריכלית זאהה חדיד בא לה בזכות איסוזאקי, שעשה כל שביכולתו להעניק לה את הפרס הראשון בתחרות הבינלאומית לבניית מועדון על ההר בהונג-קונג ואף עזר לה לערוך תערוכה ביפן.

Scott Brown, Denise

סקוט בראון, דניז

1931-

אדריכלית אמריקאית. שותפתו ואשתו של רוברט ונטורי. נולדה בזאמביה. סיימה ביי"ס (1947) ואוני' (1951) ביוהנסבורג, דרום אפריקה. למדה אדריכלות במכללת איא בלונדון (סיימה 1955), ולימודי המשך אדריכלות טרופית (סיימה 1956). למדה אצל מורים שונים, כולל לואי קאהן באוני' פנסילבניה (תואר שני באדריכלות ותכנון ערים 1960). שימשה כמנחה בבית הספר לאמנות בפנסילבניה (1960-5) ובבית הספר לאדריכלות באוני' קליפורניה בלוס אנג'לס (1965-8). נישאה לאדריכל רוברט ונטורי (1967) ומאז עובדת בשיתוף איתו. מנחה אורחת במכללות רבות בארה"ב, ביניהן אוני' ייל (1967-70), אמ.אי.טי (1973-82). מעבודותיה:

עיצוב מוצרים (בדים, רהיטים, כלים וכו'): 'סדנת הבדים' בפילדלפיה (1983), חברת אלזי במילאנו (ALESSI, 1983), חברת 'פורמאיקה' ניו-יורק (1983), נול (KNOLL, 1984) ועוד. ע"ע Venturi, Robert -1925.

Kaufman, Graig

קאופמן, גרייג

1932- אמן. ע"ע מינימאליזם עמ' 790.

Sapper, Richard

סאפר, ריצ'רד

1932- מעצב איטלקי. ר' עמ' 748.

Avni, Shimon

אבני, שמעון

1932- צייר. ר' עמ' 782.

Alima, Rita

אלימה, ריטה

1932- ציירת. ר' עמ' 782.

קדישמן, מנשה

Kadishman, Menashé

1932- פסל. ר' עמ' 782.

Rubin, Herold

רובין, הרולד

1932- צייר ואדריכל. ר' עמ' 781.

Swartz, Buki

שוורץ, בוקי

1932- פסל. ר' עמ' 781.

Anekstein, Gershon

אנקשטיין, גרשון

ונחשב, עד היום, לאחת מיצירות המופת של סגנון הברוטאליזם החדש. אנדריוס הצליח לשלב את הבנין, למרות גודלו, עם המבנה הטופוגרפי, תוך מתן פתרון חדשני לבעיית האקלים הצפוני: כל חלקי הבנין מחוברים זה לזה באמצעות מסדרון פנימי, כך שאין הסטודנטים נאלצים לדשדש מאגף לאגף בקור ובשלג בחודשי החורף, שהם גם חודשי הלימוד. למרות הצלחת הפרויקט הסתכסך אנדריוס עם רשויות הבניה בקנדה. מאידך זכה בהזמנה החשובה השניה: בנין הפקולטה לאדריכלות באוני הרווארד (1968). ב-1972 חזר לאוסטרליה, וקבע בה את מרכז פעילותו. כאן גם חיבר את הספר:

ARCHITECTURE: A PERFORMING ART (1979)

Rogers, Richard

רוג'רס, ריצ'ארד

-1933

אדריכל בריטי. פועל בסגנון הנאו-קונסטרוקטיביזם. נולד בפירנצה, איטליה, להורים איטלקים-בריטים (קרוב משפחה של ארנסטו רוג'רס). למד בלונדון ב-אי'א (סיים 1959). המשיך ב-ייל, ארה"ב (סיים 1962, תואר שני). היה נשוי (1960-73) לאדריכלות סו בראמוול רוג'רס (Su Brumwell). חבר ב'צוות 4': ריצ'ארד וסו רוג'רס, נורמן ו-ונדי פוסטר (1968-70), ולאחר מכן פתח משרד בלונדון עם אשתו (1968-70). בשנים 1970-75 הצטרף אליהם רנזו פיאונו כשותף שלישי. שותפות זו זכתה בתחרות הבינלאומית לתכנון מרכז פומפידו בפאריז (1971-77). לאחר פירוק השותפות תכנן רוג'רס את בנין חברת הביטוח לויסד בלונדון (1979-84). סגנונו, בדומה לפוסטר ולפיאונו, מושתת על אסתטיקה שיש לה זיקה למגמות, כגון הקונסטרוקטיביזם הרוסי והפונקציונאליזם של הנס מאייר אבל גם למיז ואן דר רו ותלמידיו בארה"ב.

Siza, Alvaro

סיזה, אלבארו

-1933

אדריכל פורטוגזי. מהבולטים בין האדריכלים האיבריים הפוסט מודרניים. נולד במאטוסינחוס. למד אדריכלות באוני אופורטו (1949-55). פתח משרד עצמאי (1954). מלמד אדריכלות באופורטו מאז 1965. סיזה עובד בסגנון מינימאליסטי: מפרק את האלמנטים המודרניים ומרכיבם מחדש במסגרת המאנייריזם הפוסט מודרני.

Kleihues, Joseph Paul

קליהוז, ג'וזף

-1933

אדריכל גרמני. למד במכללה הטכנית בשטוטגארט (1955-7) וברלין (סיים 1959). המשיך בבו-זאר בפרז (1959-60). ב-1963 פתח משרד בברלין. לסגנונו זיקה לברוטאליזם הבריטי, הסטרוקטוראליזם ההולנדי, הרציונאליזם האיטלקי והניאו-קלאסיקה הפרוסית-ברלינאית. קליהוז ידוע במידה שווה כאדריכל בונה, תאורטיקן ומחנך. עיקר פרסומו בא לו כאשר מונה ב-1979 לאדריכל מתאם לתערוכה הבינלאומית לאדריכלות בברלין (1984 IBA); תערוכה בה נעשה ניסיון לגבש מחדש את התפיסה האורבנית של ה.פ.בראלי (אמסטרדם דרום) במציאות שלאחר המודרניזם, ואשר הוזמנו אליה אדריכלים ידועים מכל רחבי העולם.

Wines, James

ווינז, ג'יימס

-1932

אדריכל אמריקאי. אבי סגנון ה"דה-ארכיטקטורה". נולד באוק-פרק, אילינוי. למד באוני סיראקוס (סיים 1955). פעל שנים רבות כפסל והציג תערוכות ופסלים במקומות ציבוריים. ב-1969 פתח משרד פרטי בשם סייט (Site), בשותפות עם אמיליו סוסא (Emilio Sousa), אליסון סקאי (Alison Sky) ומישל סטון (Michelle Stone). הנחה אמנות במכללות שונות בניו-יורק: פארסון למחקר חברתי (1960-61); המכללה לאמנות חזותית (1965, 1971); אוני-ניו-יורק (1969); אוני-ניו-יורק בבופלו (1970) ומנחה לאדריכלות באוני-ניו-ג'רסי מאז 1975.

הסגנון של ווינז וקבוצתו נודע בזכות התיחסות בלתי שגרתית לנושא האדריכלות או לסגנון הקרוי על ידו דה-ארכיטקטורה (DE ARCHITECTURE).

ווינז מדהים את הצופה (קירות 'מתרוממים', קירות 'הרוסים' וכו') בהצלחה רבה, בעיקר בתחום חנויות הכל-בו הענקיות, מקום בו הוא הופך לחלק מהפירסומת. עם זאת, יש להזכיר את השפעתו של ווינז גם על אדריכלים נודעים, ששילבו את קונספט ה'דה-ארכיטקטורה' ביצירותיהם, כגון ג'יימס סטרלינג במוזיאון בשטוטגארט (1977-84) ועוד רבים, ביניהם אדריכלים ממשתתפי התערוכה הידועה בשם 'דה-קונסטרוקטיביזם', שנערכה במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק (1988).

Flavin Dani

פלאבין, דן

-1933 אמן. ע"ע מינימאליזם עמ' 790.

Kukkapuro, Yrjo

קוקאפורו, יוריו

-1933 מעצב פיני. ר' עמ' 737.

Sharon, Eldar

שרון, אלדר

1933-1994 אדריכל. ר' עמ' 782.

Ben-Yehuda, Yehuda

בן-יהודה, יהודה

-1933 צייר. ר' עמ' 782.

בק, שמואל

Bak, Shmuel

-1933 צייר. ר' עמ' 782.

Tumarkin, Igal

תומרקין, יגאל

-1933 פסל. ר' עמ' 782.

Gil, Moshe

גיל, משה

-1933 אדריכל. ר' עמ' 727.

Andrews, John

אנדריוס, ג'ון

-1933

אדריכל אוסטרלי. מבכירי המודרניים המאוחרים. נולד ולמד אדריכלות בסידני (סיים 1956). המשיך לימודיו אצל חוזה לואי סרט בהרווארד, ארה"ב (סיים 1958). בתום לימודיו עבד לקנדה. עבד במשרדי אדריכלים בטורונטו (1958-62). הנחה אדריכלות באוני טורונטו (1962-9) וכיהן כראש הפקולטה (1967-9). בו זמנית פתח משרד עצמאי. אחד הפרויקטים הראשונים במשרד היה הזמנה להכנת תכנית אב למכללת סקארבורו באונטאריו, קנדה. לאחר מכן הוזמן להמשיך ולתכנן, באותו קאמפוס, את הבניינים (שלב א' 1963, שלב ב' 1969).

תכנון מכללת סקארבורו, אותו התחיל אנדריוס בהיותו בן 29 וכמעט חסר ניסיון מעשי, הפך לסנסציה בינלאומית

חנות לממכר נרות בוניה (5-1964); גלריה ריצ'ארד פייגין בניו-יורק (9-1967); חנות תכשיטים בוניה (4-1972); חדר תצוגה 'סימנס' במינכן, גרמניה (5-1970); מוזיאון לאמנות מינכנגלאדבך, גרמניה (82-1972); סוכנות הנסיעות האוסטרית בוניה (8-1976).

Meier, Richard **מאייר, ריצ'ארד**
-1934

אדריכל אמריקאי. נולד בניוארק, ניו ג'רסי (בן דודו של פטר אייזמן). למד אדריכלות באוני' קורנל (סיים 1957). עבד במשרדים שונים ופתח משרד עצמאי בניו-יורק ב-1963. התפרסם לראשונה בגין השתתפותו בתערוכת 'חמישה אדריכלים' במוזיאון אמנות מודרנית, ניו-יורק (1972). עד לתערוכה זו תכנן בעיקר בתי מגורים פרטיים המצטיינים בפרשנות מחודשת של האדריכלות המודרנית הלבנה של לה קורבוזייה (התקופה שקדמה למשבר הכלכלי ב-1929).

בשנת 1974 תכנן את בנין האתנאום (ATHENEUM) בניו-הרמוני, אינדיאנה. לאחר מכן את המוזיאון לאמנות ואומנות בפרנקפורט (84-1979). ב-1984 זכה בהזמנה לתכנון מוזיאון רוברט גטי (GETTY) בלוס אנג'לס.

Graves, Michael **גרייבס, מייקל**
-1934

אדריכל אמריקאי. נולד ב-אינדיאנאפוליס. למד באוני' סינסינטי, אוהיו (סיים 1958), באוני' הרווארד (9-1958), תואר שני) ובאקדמיה האמריקאית ברומא (62-1960). גרייבס נודע לראשונה בזכות עבודותיו, שהוצגו במסגרת תערוכת 'חמישה אדריכלים' במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק (1969). בתחילת שנות ה-80 עבד לכיוון ניאו הסטורי.

מייקל גרייבס אחראי אולי יותר מכל אדריכל אחר לחידושה של המסורת הרואה ברישום הארכיטקטוני יצירה אמנותית בפני עצמה.

בין עבודותיו היותר בולטות:

פרויקט רעיוני למרכז תרבות הבנוי כגשר מחבר בין פארגו, שבצפון דקוטה, למורה, שבמינאסוטה (1977); בנין משרדים ציבוריים בפורטלנד, אורגון (2-1980) ועוד.

Quant, Mary **קואנט, מרי**
-1934

מעצבת אופנה אנגלית. ב-1955 פתחה חנות משלה בשם 'באזאר' בלונדון. התפרסמה ב-1964 בזכות גזירת השמלות הקצרצרות ('מיני') ברוח נעורים ושובבות. היבט אחר וחשוב בסגנונה של קואנט היה הפיכתה של 'הקניה' לחוויה עליזה; גישה ששינתה את כל תפיסת המסחר. בגין השפעתה העצומה נערכה לקואנט תערוכה במוזיאון לונדון (4-1973).

Nader, Ralph **נאדר, ראלף**
-1934

עורך דין אמריקאי. זכה לפרסום כאשר החל במסע משפטי כנגד חברת המכוניות 'שברולט קורוור' בגין פגמים (1965). המסע שינה לחלוטין את היחס בין היצרן לצרכן, והביא לחקיקה נרחבת בארה"ב (25 חוקים שונים) בשנים 1966-1973.

Burgee, John **בורג'י, ג'ון הנרי**
Henry
-1933

אדריכל אמריקאי. שותף בכיר של פיליפ ג'ונסון. יליד שיקאגו. למד אדריכלות באוני' נוטר-דם, אינדיאנה (סיים 1956). שרת בצבא ארה"ב (8-1956). עבד במשרדי אדריכלים בשיקאגו כשכיר ואח"כ כשותף עמית (66-1961) במשרד פיליפ ג'ונסון, ניו-יורק (8-1967). שותף עם פיליפ ג'ונסון מאז 1968. רשימת עבודות ר' פיליפ ג'ונסון (1906-1906). (Johnson).

Goodovitch, Israel **גודוביץ, ישראל**
-1934 אדריכל. ר' עמ' 783.

Eshet, Pinchas **עשת, פנחס**
-1934 פסל. ר' עמ' 783.

Gutman, Gertt **גוטמן, גרט**
-1934 אדריכל.

Givati, Moshe **גבעתי, משה**
-1934 צייר. ר' עמ' 783.

Stein, Israel **שטיין ישראל**
-1934 אדריכל. ר' עמ' 648.

Kurokawa, Kisho **קורוקאבה, קישו**
-1934

אדריכל יפני. נולד ב-נאגויה. למד באוני' קיוטו (סיים 1957) ובאוני' טוקיו אצל קנזו טאנגה (סיים 1959, תואר שני). המשיך ועבד אצל טאנגה עד 1961 ופתח משרד עצמאי בטוקיו. קורוקאבה מזוהה כמעט בלעדית עם תנועת הימטאבולזם היפנית בראשותו של קנזו טאנגה. גישתו, המדגישה יחידות מודולאריות חוזרות, באה לידי ביטוי הן בפרויקטים רעיוניים של תחילת שנות ה-60 והן בבניינים כגון: 'הוואי ארץ החלומות', יאמאגאטה, יפן (7-1966); ביתנים בתערוכת 'אקספו 70' ב-אוסקה; בנין הכמוסות (CAPSULES) בטוקיו (1972) ובנין 'סוני' ב-אוסקה (1976).

Hollein, Hans **הוליינ, הנס**
-1934

אדריכל אוסטרי. נולד בוניה. למד באקדמיה לאמנות בוניה (סיים 1956). המשיך לימודיו במכון הטכנולוגי בשיקאגו (I.I.T 1959-60) וב-ברקלי, קליפורניה (60-1959), תואר שני). בתום לימודיו ערך מסע לימודים והתמחות באוסטרליה, דרום אמריקה, שבדיה וגרמניה (64-1960). לאחר מכן פתח משרד כעצמאי בוניה. מ-1965 ערך את כתב העת הוינאי 'באו' (BAU) ביחד עם גוסטאב פייכל (Piechl) ואחרים; כמו כן לימד באקדמיה לאמנות בדיסלדורף, גרמניה (77-1970) ובאקדמיה לאמנות בוניה מאז 1976.

הוליינ נחשב לאחד הפרשנים החשובים של הסינטיזה שבין הביטוי האמנותי הטכנולוגי והאדריכלות ואף זכה לפרס היוקרתי לאדריכלות, פרס פריצקר, בזכות פועלו (1987). כמו כן נודע בזכות הצעות רעיוניות שונות, כגון 'מבנה העיר' (1962), העיר כנושאת מטוסים (1963), תערוכה אוסטריית ב-טריאנלה במילאנו (1968) ותערוכה על נושא 'המוח' (1970). עבודות:

כריסטו נודע בעיקר בזכות יצירת 'אריזות' (PACKAGING) מיריעות בד או פלסטיק של חפצים מוכרים. עם הזמן הלכו האריזות הזמניות וגדלו: עצים, מכוניות ובניינים. עבודות עיקריות:

אריזת המזח, 1961, קלן.
 מסך הברזל - קיר חביות נפט, 1962, פאריז.
 מסדרון חלונות ראווה, 1968, ניו-יורק.
 אריזת אויר (56,000 מ"ר) מעל מינאפוליס.
 אריזת בתים: ברן, שיקאגו, ספולטו.
 מסך העמק, 1972, קולורדו.
 הגדר, 1976, קליפורניה.
 איים מוקפים, 1983, פלורידה.
 גשר פונט נף, 1985, פאריז.
 מטריות, 1991, יפן וקליפורניה.

Stella, Frank **סטלה, פרנק**
 1936- צייר. ע"ע מינימאליזם עמ' 790.
Alrod, Dan & Ilana **אלרוד, דן ואילנה**
 1936- אדריכלים. ר' עמ' 784.
Bar-Hanna, Zalman **בר-חנא, זלמן**
 1936- אדריכל. ר' עמ' 785.
Ahronson, Shlomo **אהרונסון, שלמה**
 1936- אדריכל. ר' עמ' 784.
Karmi, Ada **כרמי, עדה**
 1936- אדריכלית. ר' עמ' 785.
Efrat, Bennie **אפרת, בני**
 1936- צייר. ר' עמ' 785.
Gershuni, Moshe **גרשוני, משה**
 1936- צייר. ר' עמ' 785.
Lifshitz, Uri **ליפשיץ, אורי**
 1936- צייר. ר' עמ' 785.

Cook, Peter **קוק, פטר**
 1936- אדריכל-אמן בריטי. ממיסדי קבוצת ארכיגרים. למד אדריכלות בהדרכת רונאלד סימס במכללת בורנמות (1953-8) ובהדרכת גיימס גוואן, ג'ין קילוק ופטר סמיתסון במכללת א'א בלונדון (סיים 1960). ממיסדי כתב עת וקבוצת אדריכלים בשם 'ארכיגרים' (1960-70). עבד בשותפויות שונות עם חברי קבוצת 'ארכיגרים' ואחרים (1962-75). מנהל המכון לאמנות עכשויות (1973-4) 'ארט-נטי' (1974). עורך כתב העת באותו שם (1974-8).
 ב-1974 יסד משרד פרטי בשותפות עם קריסטין האולי (Hawley). מלמד אדריכלות במכללת א'א מאז 1964. כמו כן מוזמן כמרצה ומנחה למכללות ואוניברסיטאות רבות בארה"ב, גרמניה, צרפת ובסדנא לעיצוב ואדריכלות בישראל. בשנת 1990 הוזמן לעמוד בראש המגמה לאדריכלות באוני לונדון.
 עבודות עיקריות: ר' 'ארכיגרים'.

לנאדר היתה השפעה ניכרת בכל רחבי העולם: ארגונים להגנה על זכויות הצרכן הוקמו בארצות רבות, כולל מדינת ישראל.

Bellini, Mario **בליני, מאריו**
 1935 מעצב איטלקי. ר' עמ' 748.
Hershman, Salo **הרשמן, סלו**
 1935- אדריכל. ר' עמ' 784.
Lipsky, Eliyahu **ליפסקי, אליהו**
 1935- אדריכל.

Foster, Norman **פוסטר, נורמן**
 1935- אדריכל אנגלי. נולד ולמד אדריכלות ב-מנצ'סטר (סיים 1961). המשיך באוני ייל, ארה"ב (1961-62, תואר שני). בתום לימודיו היה בין מיסדי 'צוות ה-4' (נורמן ואשתו וונדי פוסטר, ריצ'ארד ואשתו סו רוג'רס). ב-1967 הקים את משרד פוסטר ושות' (11 שותפים).
 עבודותיו של פוסטר, בדומה לאלו של רוג'רס, מושתתות על תפיסה המדגישה את הטכנולוגיה של פלדה וזכוכית, כמו גם תפיסה שיש לה זיקה ברורה לקונסטרוקטיביזם הרוסי, להנס מאייר, למיז ואן דר רו וכן לממשיכיהם באנגליה, כגון הברוטאליסטים פטר וואליסון סמיתסון (בתחילת דרכם), גיימס סטרלינג ועוד.
 עבודות עיקריות:

בנין משרדים חברת 'פרד אולסן', לונדון, אנגליה (1971); מרכז מנהלי של חברת הביטוח 'וויליס פבר ודומא' באיפסוויץ, אנגליה (1975); מרכז אומנויות באוני איסט נורוויץ, אנגליה (1978); בנק 'הונג קונג-שנחאי' בהונג קונג.

Makovecz, Imre **מאקובצ', אימרה**
 1935- אדריכל הונגרי. אקספרסיוניסט המשלב בבניינו דימויים עממיים עם זיקה לצירוף אנושיות. יליד בודאפשט. סיים ללמוד אדריכלות (1954-59). עבד בשרות הממשלה (1959-77). רוב עבודותיו משנת 1977 ואילך הן בעיקר כנסיות ובתי אריח. ידועות בעיקר כנסיית בית העלמין בבודאפשט 1977 והביתן ההונגרי ביריד הבינלאומי בסביליה 1992.

Christo (Christo Javacheff) **כריסטו**
 1935- פסל בולגרי. נודע כיוצרם של ארועים סביבתיים שעיקרם "אריזות" בניינים, גשרים, סלעים וכו' ביריעות בד ופלסטיק. למד באקדמיה לאמנות בסופיה (1951-56). התחיל לעבוד בתיאטרון בפראג, אך בעקבות המהפכה בהונגריה עזב לוינה ולמד סמסטר אחד באקדמיה בווינה (1957). לאחר מכן פעל בפריז. כאן הצטרף לקבוצת אמנים בשם NOUVEAUX RÉALITÉS (נובו ראלטיטה) והיה בין מיסדי כתב העת K.W.Y. בשנת 1964, בהיותו בן 29, עבר לניו-יורק.

ארכיגורם ARCHIGRAM. קבוצת 'ארכיגורם' נוצרה ע"י שישה אדריכלים צעירים שעבדו בלונדון, באותו משרד, בשנות 1960:

Chalk, Warren 1927-
Heron, Ron 1930-
Webb, Michael 1935-
Cook, Peter 1936-
Green, David 1937-

הקבוצה פירסמה כתב עת באותו שם ב-1961-70. בשנת 1963 ערכו תערוכה בשם 'העיר החיה' במכון לאמנות עכשווית בלונדון.

הרעיון הבסיסי היה יציאה כנגד השיגרה הצורנית ובעד חיפוש כיוונים אלטרנטיביים - דרך שהולכה להתענינות בחידושים והמצאות כגון תרבות ה'פופ', מוצרים חד פעמיים, טכנולוגיות חקר החלל ואביזרים עתידניים. כמו כן ניתן להבין את רוח הקבוצה כמקבילה לתרבות הנוער של שנות ה-60, דוגמת הביטלס, ההיפיס, נוער הפרחים והאהבה, מרד הסטודנטים בצרפת וארה"ב וכך הלאה. רוח זו חלפה ונעלמה כבר בשנות ה-70, עם תום מלחמת וייטנאם, משבר הנפט והשפל הכלכלי שלאחריו.

הקבוצה קיבלה את תמיכתו הנלהבת של הסטוריון האדריכלות ריינר באנהם (1920-1988). לרעיונות הארכיגורם היתה גם השפעה לא מבוטלת על תנועת 'המטאבוליזם' (METABOLISM) היפנית. פרויקטים רעיוניים ידועים:

Walking City (Herron 1964)

Plug-In City (Cook 1964-6)

Cushille (Webb 1966-7)

Instant City (Cook 1968)

Inflatable Suit-Home (Green 1968)

בין ההצעות הבודדות שעברו את השלב הרעיוני: תצוגת ארכיגורם בריד 'אקספו 70' ב-אוסקה וכן פרויקט לקאזינו ב-מונטה-קרלו (1971) ותצוגת פרויקטים בלונדון, פריז (1971). לשאר עבודותיהם קשר מועט עם הנחות היסוד של 'ארכיגורם'.

קבלת החלטות תכנוניות (ע"ע ראלף ארסקין, לורנס הלפרין).

אחד הנסיונות הראשונים ביישום תפיסתו של אלכסנדר נעשה, עוד ב-1969, בתחרות לתכנונה של שכונת מגורים (1500 יח') בלימה, פרו.

בין ספריו של אלכסנדר:

Note on the Synthesis of Form 1964.

The Oregon Experiment 1975.

Pattern Language 1977.

The Timeless Way of Building 1979.

Brown, Ika **בראון, איקה**
1937- צייר.

Lavie, Rafi **לביא, רפי**
1937- צייר. ר' עמ' 786.

Bar-Hanna, Ester **בר-חנא, אסתר**
1937- אדריכלית. ר' עמ' 785.

Katz, Kalman **כץ, קלמן**
1937- אדריכל. ר' עמ' 786.

Piano, Renzo **פיאנו, רנזו**
1937-

אדריכל איטלקי. פועל בסגנון הניאו-קונסטרוקטיביזם. נולד בגנואה. למד במילאנו בפוליטכניקום (סיים 1964). המשיך כמנחה עד 1968. שותף עם האדריכל ריצ'ארד רוג'רס (7-1970). יחד זכו בתחרות הבינלאומית לתכנון מרכז התרבות ע"ש פומפידו בפריז (7-1971), פרויקט שפרסם כמעט בן לילה את שמם של השניים. עם סיום הפרויקט נפרדו השותפים ופיאנו פתח משרד בשיתוף עם פטר רייס. בעבודותיו שלאחר מרכז פומפידו ממשיך פיאנו, כמו רוג'רס, בסגנון המדגיש את היבט הקונסטרוקציה, בעיקר מפלדה ואלמנטים מודולרים, אם כי בקנה מידה קטן בהרבה מזה של המרכז בפריז.

Feingerish, **פיינגרש, עודד**
Oded
1938- צייר. ר' עמ' 786.

Bromberg, Oswaldo **ברומברג, אוסבלדו**
1938- צייר. ר' עמ' 787.

Amario, Moshe **אמריו, משה**
1938- אדריכל. ר' עמ' 786.

Safdie, Moshe **ספדי, משה**
1938- אדריכל. ר' עמ' 787.

Gwathmey, Charles **גוואטמי, צ'ארלס**
1938-

אדריכל אמריקאי. מחשובי הפוסט מודרניזם בארה"ב. השתייך לקבוצת ה"חמישה". נולד בצפון קרוליינה. סיים ביי"ס תיכון לאמנות בניו-יורק. למד אדריכלות באוני פנסילבניה אצל לואי קאהן ורוברט ונטורי (9-1956) ובאוני ייל אצל פאול רודולף, גיימס סטרלינג ושארדאש וודז (62-1959, תואר שני). בתום לימודיו זכה במילגת נסיעה ללימודים בצרפת (3-1962). הנחה אדריכלות (77-1964) במכללות שונות (פראת, ייל, פרינסטון, קופר יוניון, לוס

אלכסנדר, כריסטופר
Christopher Alexander,
1936-

אדריכל ומחנך אמריקאי. אבי תאוריית התבנית. נולד בווינה להורים מאנגליה. למד אדריכלות ומתמטיקה. מאז 1970 משמש כמנחה לאדריכלות ותכנון עירוני ואזורי באוני ברקלי בקליפורניה, ארה"ב. עיקר תרומתו בתחום התיאוריה: נסיון לבסס את התכנון והעיצוב על יסודות של מסורות עממיות מחד ומטרות מדעיות מאידך. לתפיסה זו זיקה מסוימת עם הסטרוקטוראליזם של אלדו ואן אייק. אחת מהנחות היסוד בגישתו היא שהאדם מגיע להרמוניה עם סביבתו כאשר ההתפתחות היא טבעית, איטית ובלתי מודעת. על-מנת לשחזר תהליך זה הציע את פירוק התכנון והעיצוב לסדרות של מרכיבים (PATTERNS), אותם ניתן להרכיב מחדש בהתאם לצרכים משתנים.

לתוצאות מחקריו במרכז לחקר מבנים סביבתיים, שנוסד בברקלי ב-1967, היתה השפעה רבה על השינוי הכללי באדריכלות המודרנית, בכך שהדגישה את צרכיו ודרישותיו של המשתמש, כולל שיתוף הציבור בתהליך

כל אלו בסגנון ה'ברוטאליזם' האופייני לאדריכלי ברצלונה בשנות ה-60. בשנות ה-70 פנה לסגנון הכולל אלמנטים של יציקות טרומיות בסגנון ניאו-הסטורי, כגון שכונת המגורים 'הקשתות' (LES ARCADES), סט קונטין באולין, צרפת.

סטרו, רוברט א.מ. Stern, Robert A.M
-1939

אדריכל אמריקאי. מראשוני הפוסט מודרניס והחזרה לסגנונות ההסטוריים. יליד העיר ניו-יורק. למד באוני קולומביה (סיים 1960) ואדריכלות באוני ייל (1965), תואר שני. עבד במשרדי אדריכלים, ביניהם ריצ'ארד מאייר, פיליפ ג'ונסון ורשויות שונות של העיר ניו-יורק (1966-70). פתח משרד פרטי בשותפות עם ג'ון האגמן (1969-77). מנחה לאדריכלות באוני קולומביה מאז 1977.

סטרו הוא בראש ובראשונה מורה, מבקר והסטוריון. אבל כמו בצד התאורטי, כך גם בצד המעשי יש בגישתו התייחסות ברורה לרצף הסטורי של 200 שנות אדריכלות בארה"ב. הביטוי בו משתמש סטרו ביחס לגישתו הוא 'אינקלוזיבי', דהיינו אדריכלות הכוללת ציטטות ישירות וזכרונות בניגוד לגישתם של המודרניסטים, לה הוא קורא 'אקסקלוזיביטי', דהיינו גישה הנצמדת בעצמה לסגנון המבוסס בלעדית על אוצר הצורות שהתפתחו מאז מלחמת 20 (הכוונה לריצ'ארד מאייר, ג'ון הדגיאק). מבחינה זו אפשר למצוא זיקה ברורה בין סטרו ורוברט ונטורי, שמקורה המשותף בתפיסת היצירה האדריכלית על טהרת הצורה והסגנון, או כפי שביטא זאת פיליפ ג'ונסון, 'הצורה היא הכל'.

מרבית העבודה המעשית של סטרו עד מחצית שנות ה-80 היתה בתחום בתי מגורים פרטיים ומבנים אחרים, קטנים יחסית (לארה"ב).

לאגרפלד, קרל Lagerfeld, Karl
-1939

מעצב אופנה של בית שאנל. נולד בגרמניה. חי בצרפת מגיל 14. לאגרפלד עבד בתחילת שנות ה-60 עבור חברת כלואה (CHLOE) ומשנת 1983 משמש כמעצב ראשי של חברת שנל (CHANEL). כאן הצליח לשלב את הקו הפשוט והאלגנטי, של מיסדת החברה קוקו שאנל, עם רוח חדשה שמקורה בעיצובי קבוצת 'ממפיס', שלאגרפלד היה מחסידיה הראשונים.

קנזו, טאקדה Kenzo, Takada
-1939

מעצב אופנה יפני. הראשון שזכה לפרסום בין לאומי, בגין הקו המיוחד (1971) המשלב מזרח ומערב: חצאיות רחבות ומקטורן רחב שוליים. היום עומד קנזו בראש רשת בוטיקים הפרושה על פני אירופה וארה"ב. לקנזו השפעה רבה על מעצבים יפנים אחרים, אשר כמוהו קבעו את מושבם במרכז האופנה בפריז, דוגמת איסיי מיאקי (Issey Miyake).

מיאקי, איסיי Miyake, Issey
-1939

אנג'לס וקולומביה). ב-1966 פתח משרד עם ריצ'ארד הנדרסון בניו-יורק ומ-1971 ואילך עם רוברט סיגל. גוואטמי וסיגל השתתפו בתערוכת 'חמישה אדריכלים' במוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק (1969). למרות פרסומם הרב לא עסקו אלא בתכנון בתי מגורים פרטיים ורק בתחילת שנות ה-80 זכו למספר פרויקטים גדולים.

קרייר, רוב (רוברט) Krier, Robert
-1938

אדריכל ותאורטיקן אוסטרי. מראשי הפוסט מודרניס והחזרה לסגנונות ההסטוריים. יליד לוקסמבורג. אחיו של האדריכל ליאון קרייר, (Leon Krier -1946) למד בביה"ס הטכני הגבוה במינכן אצל אוגוסט (סיים 1964) והמשיך ועבד אצלו (1965-6) ולאחר מכן אצל פריי אוטו בשטוטגארט וברלין. עבד על הספר 'חלל העיר' (1974-5) (STATRAUM). לימד אדריכלות בשטוטגארט ולוואן (1974-5). ב-1975 התאזרח באוסטריה ופתח משרד עצמאי בווינה. מלמד באוני הטכנית בווינה. עיקר עבודתו של קרייר היא בתחום הרעיוני ונחשב ביחד עם אחיו ליאון קרייר כמי שעומדים בראש המגמה השואפת להחזיר לעיר המודרנית את הארגון והצורה שהתפתחה באירופה והגיעה, לדעתם, לשיאה במאה ה-19.

עד 1976 לא בנה קרייר אלא שני בתי מגורים בלוקסמבורג, אבל מאז 1977 הצליח לממש חלק מרעיונותיו בשיכונים שתכנן בברלין המערבית ובווינה.

דונסקי-פוירשטיין, ריטה Donsky, Rita

-1939 אדריכלית. ר' עמ' 787.

סונינו, אריה Sonino, Arie
-1939 אדריכל. ר' עמ' 788.

עצמון, משה Atzmon, Moshe
-1939 אדריכל. ר' עמ' 788.

שוורץ, אמנון Swartz, Amnon
-1939 אדריכל. ר' עמ' 789.

גרובמן, מיכאל Grobman, Michael
-1939 צייר. ר' עמ' 787.

שמשי, ציונה Shimshy, Ziona
-1939 פסלת ומעצבת. ר' עמ' 787.

בופיל (לוי), ריקרדו Bofill (Levi), Richardo
-1939

אדריכל ספרדי. מראשי הפוסט מודרניס והחזרה לסגנונות ההסטוריים. נולד ולמד ברצלונה, בתיכון טכני צרפתי עד גיל 15 ולאחר מכן שנתיים בביה"ס הטכני הגבוה לאדריכלות. המשיך לימודי אדריכלות באוני גנואה איטליה (סיים 1960). חזר לברצלונה (1960) ופתח משרד בשם 'סדנא לאדריכלות' TALLER DE ARQUITECTURAL: שותפות של אדריכלים, ציירים, סופרים ומוזיקאים.

עבודות עיקריות: בנין דירות ע"ש י.ס. בך, ברצלונה, ספרד (1964-5); שכונת מגורים ע"ש גאודי, ראוס, ספרד (1964-7); שכונת מגורים 'לה מוראלה רוחה קאלפ', ספרד; שכונת מגורים וואלדן, ליד ברצלונה (1970-75, Walden).

מעצב אופנה יפני. נולד וחונך בהירושימה. למד עיצוב גרפי באוני' טאמא בטוקיו. החל להתעניין בעיצוב אופנה בתקופת לימודיו, מאחר ולא זכה לעידוד בכיוון זה, נאלץ לעשות צעדיו הראשונים בכוחות עצמו ע"י רישומים, שהעתיק מכתבי עת מערביים. בתום לימודיו יצא למסע למערב, כשהוא משלב עבודה ולימודים אצל ג'בנשי ולארוש בפריז ואצל ג'ופרי בין בניו-יורק. ב-1971 חזר ליפן ופתח סדנה משלו בטוקיו, אבל מאז מחצית שנות ה-80 הוא פועל בעיקר בפאריז.

סגנונו היה מלכתחילה שילוב של מסורת מזרחית בכלל ויפנית בפרט עם תפיסה עיצובית מערבית. מבחינה זו ניכרת השפעתם של מעצבים יפניים בעלי פרסום בין לאומי שקדמו לו כגון הנאה מורי וקנזו. בלבשו הוא מנסה, לדבריו, לתת לאנשים את 'תחושת ההשתחררות'.

האדריכל אראטה איסוזאקי, ידיו של מיאקי אמר עליו שהוא משלב את שלוש צורות הלבוש הבסיסיות: הבגד הצמוד, הבגד המרמז והבגד החופשי מהגוף.

אנדו, טדאו

1941-

אדריכל יפני. נולד באוסקה. אוטודידקט. התחיל את פעילותו הארכיטקטונית בשנת 1976. בתי המגורים שתכנן בשנות ה-80 כולם ביפן, מיוחדים בעדינותם ומשלבים את המסורת היפנית של טבע ואור עם צורות קונסטרוקטיביות.

אנדו משתמש בבטון לעיתים בתוספת של מסכי זכוכית. המשטחים חלקים ומהווים משחק של אור וצל. מטרתו ליצור ארכיטקטורה שהיא בו זמנית מופשטת וגיאומטרית אך גם רפרזנטטיבית.

עבודות עיקריות - כולן ביפן:

1976 בית אזומה.

Ando, Tadao

אמבאז, אמיליו

1943-

אדריכל ומעצב אמריקאי. מראשי הפוסט מודרניס. נולד בארגנטינה. למד אדריכלות בארגנטינה ולאחר מכן סיים לימודיו (בשנה אחת) באוני' פרינסטון. מונה לאחראי על מחלקת העיצוב של המוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק (1970-76), במסגרת זו ארגן את התערוכה 'איטליה, הנוף הביתי החדש' (1973), שבישרה את ההתפתחויות החדשות באיטליה ובעולם.

ב-1977 פתח אמבאז משרד עצמאי לעיצוב ונודע בזכות יצירותיו: הכסא המשרדי 'ורטברה' (VERTEBRA, 1977); המנורה 'אוסיריס' (OSIRIS, 1981) ועוד.

* * * *